

3. Бахрах *Д.Н.* Административное право России. Учебник для вузов. М.: Норма-Инфра-М, 2000. С. 6

4. Советское административное право: Управление в области административно-политической деятельности. М.: Юрид лит-ра, 1979. С. 85-86

Левчун А.В.

студентка;

Науковий керівник: Касянюк Т.С.

старший викладач,

Національний університет державної податкової служби України

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ЦИФРОВОГО ПІДПISУ

У сучасному світі дуже важко уявити життя суспільства без комп'ютерів, телефонів і інших гаджетів, тому все більшої популярності набирає електронна інформація. Як на мене, електронна інформація з кожним роком все більше витісняє інформацію, яка міститься на паперових носіях, і в цьому є плюси і мінуси.

Слід зазначити, що останніми роками у діловому та повсякденному житті зростає тенденція у обміні електронними даними. У якому можуть брати участь органи державної влади, в тому числі Міністерство доходів і зборів України, комерційні і некомерційні організації, а також громадяни в своїх офіційних і особистих стосунках [5].

Важливу роль та вагомий внесок у висвітлені проблем теорії і практики цифрового підпису відіграли роботи науковців, такі як: М.Т. Білухи «Електронний цифровий підпис бухгалтерських документів», Т.Г. Мельник «Електронний документообіг та електронний підпис», А.В. Шпірко, І.П. Прокопенко «Запровадження та ефективно використання електронного документообігу й електронного підпису в Україні: проблеми, нові можливості, шляхи розвитку» та інші [2, с. 1].

Для визначення правового статусу цифрового підпису та регулювання відносин, які виникають при використанні електронного цифрового підпису було прийнято 22 травня 2003 року Закон України «Про електронний цифровий підпис», в якому визначене поняття, сфера використання та юридична сила електронного цифрового підпису.

Відповідно до Закону, електронний підпис – це дані в електронній формі, які додаються до інших електронних даних або логічно з ними пов'язані та призначені для ідентифікації підписувача цих даних. А електронний цифровий підпис – це вид електронного підпису,

отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача [1].

Програма електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису на сьогодні активно впроваджується в державних установах і органах державної влади, що істотно розширює можливості застосування електронного цифрового підпису і розвиток електронного документообігу в Україні. Потрібно відмітити, що переважно податкова звітність платниками податків подається у електронному вигляді, так як юридична сила документа, підписаного електронним цифровим підписом, еквівалентна юридичній силі документа на паперовому носії з власноручним підписом правоздатної особи та скріпленого печаткою.

Електронний цифровий підпис наділений основними функціями особистого підпису:

- засвідчує те, що отриманий документ надійшов від особи, яка його підписала;
- гарантує цілісність та захист від спотворення/виправлення підписаного документа;
- не дає можливості особі, яка підписала документ, відмовитись від зобов'язань, що виникли в результаті підписання цього документа [4].

Безпека використання електронного цифрового підпису забезпечується тим, що засоби, які використовуються для роботи з електронним цифровим підписом, проходять експертизу і сертифікацію в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, яка гарантує неможливість злому та підробки електронного цифрового підпису.

Переваги електронного цифрового підпису:

1. юридична сила електронних документів (електронні документи, які підписані електронним цифровим підписом, і документи з власноручним підписом або печаткою є юридично рівноцінними);
2. конфіденційність і безпека інформації (можливість шифрування документів, що робить неможливим доступ до інформації будь-якої особи);
3. можливість ведення електронного документообігу з державними структурами (при обміні даними з усіма міністерствами, відомствами, при подачі звітності в будь-які контролюючі органи на території України);
4. удосконалення бізнес-процесів на підприємствах (скорочується об'єм паперової документації, економія часу співробітників і витрат підприємств) [4].

Завдяки електронному цифровому підпису виникла можливість, подання податкової звітності в електронному вигляді, що в свою чергу має багато переваг як для платника податків, так і для податкових органів, зокрема, платники податків..отримують:

1. економію робочого часу платників податків, а також власних коштів на придбання бланків звітних документів;
2. звітність, надіслана до податкового органу електронною поштою через мережу Інтернет із застосуванням посилених сертифікатів ключів електронного цифрового підпису, не потребує дублювання на паперових носіях, а також їх зберігання;
3. гарантію автоматичної перевірки підготовлених документів на наявність арифметичних помилок та опісок;
4. оперативне оновлення форматів подання документів в електронному вигляді по телекомунікаційним каналам зв'язку;
5. інформацію щодо стану розрахунків стосовно сплати податків та заборгованості перед бюджетом (податковий орган щомісячно висилає повідомлення про наявну заборгованість перед бюджетом);
6. підтвердження доставки звітності (податковий орган висилає квитанцію про отримання податкової декларації каналами телекомунікаційного зв'язку);
7. конфіденційність..інформації та оперативність обробки отриманої інформації у податковому органі та інші [5].

Отже, подання податкових декларацій в електронному вигляді має багато переваг.

Слід зазначити, що Міністерством доходів і зборів України було підписано Меморандум із компаніями, що охоплюють 80% ринку, які створюють програми, що дозволить їх клієнтам безкоштовно подавати звітність до органів.

Дослідивши переваги електронного цифрового підпису, слід не забувати про проблеми, які підлягають вирішенню.

Аналіз чинного законодавства, а саме: Цивільного кодексу України, Закону України «Про електронний цифровий підпис» № 852-IV, Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» № 851-IV, Закону України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні» № 2346-III з питань електронного цифрового підпису свідчить про неузгодженість термінології та визначень, що утруднює його використання в цивільному обороті. У Цивільному кодексі України використовується термін електронний-числовий підпис, у Законі України № 851-IV – цифровий підпис, у Законі України № 851-IV – електронний підпис, електронний цифровий підпис, у Законі України № 2346-III – електронний цифровий підпис. Під час розробки і прийняття зазначених законодавчих актів допущено суттєву помилку – не встановлено функції електронного підпису в цивільному обороті і не визначено його

властивості, тобто необхідного ступеня прояву властивостей, що забезпечує виконання таких функцій.

При вирішенні взаємоузгодженості термінів та визначень, а також в частині запобігання обмеження у використанні різноманітних технологій, доцільно врахувати європейські норми та визначення, що викладені в Директиві Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу «Про політику Європейського Союзу щодо використання електронних підписів» від 13.12.1999 р. 1999/99. Таке врахування норм Директиви Європейського Союзу необхідне, оскільки Україна прагне стати членом Європейського Союзу [3, с. 35].

Отже, в Україні створені умови для застосування електронного цифрового підпису. Електронний цифровий підпис – ефективне рішення для всіх, хто хоче використовувати новітні технології та бути успішним. Такий підпис спрямований на спрощення та прискорення документо-обігу між суб'єктами господарювання, при цьому зміцнюється конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, оскільки прискорюється процедура укладання цивільно-правових та господарських договорів, оформлення експортно-імпортних операцій, надання електронних банківських послуг.

Список використаних джерел:

1. «Про електронний цифровий підпис» Закон України від 22.05.2003 № 852-IV//Відомості Верховної Ради України // . – 2013. – № 37. – С. 488
2. Гринович А.А., Пухальська Г.В. Електронний цифровий підпис: особливості застосування, переваги та проблеми // Вісник Хмельницького національного університету, 2009. – 3 с.
3. Шпірко А.В., Прокопенко І.П. Запровадження та ефективне використання електронного документообігу й електронного підпису в Україні: проблеми, нові можливості, шляхи розвитку //Вісник НБУ, 2005 – 41 с.
4. Акредитований центр сертифікації ключів «Український сертифікаційний центр» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrcc.com/ua/esp/>
5. Деснянська районна в місті Києві державна адміністрація «Подання звітності мережею Інтернет до податкових органів, Пенсійного фонду України, Державної служби статистики України», 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.desn.gov.ua>